

ПИТАННЯ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНОСТІ ПРОДУКЦІЇ У БУДІВНИЦТВІ

УДК 006.063:69 (083.7)

АВТОРИ

ТАРАСЮК В.Г., Заступник директора з наукової та нормативно-методичної роботи ДП НДІБК, канд. техн. наук

ЛАЩ Н.В., завідувач відділу ДП НДІБК

АНОТАЦІЯ

У статті наводиться аналіз законодавчої бази Системи оцінювання відповідності у будівництві згідно з Технічним регламентом будівельних виробів, будівель та споруд і сертифікації будівельної продукції в Системі УкрСЕПРО, а також наводяться відомості про Орган з сертифікації продукції «Державний науково-дослідний інститут будівельних конструкцій (ОС «ЦЕНТРОСЕПРОБУД»)».

The analysis of the legal framework of conformity assessment systems in the building in accordance with the Technical Regulations of construction products, buildings and certification of construction products in the system UkrSEPRO and provides information on Certification Body of products "CENTROSEPROBUD" is presented.

КЛЮЧОВІ СЛОВА

ідтвердження відповідності, технічний регламент, усунення технічних бар'єрів у торгівлі, гармонізація системи оцінки відповідності

З червня 2011 року в Україні діє законодавство про ринковий нагляд і безпечність продукції. Відповідно до вимог ст.5 Закону України «Про загальну безпечність нехарчової продукції» [1], продукція вважається безпечною, якщо вона відповідає вимогам щодо забезпечення безпечності продукції, встановленим законодавством. Доказом безпечності продукції є її відповідність національним стандартам.

Підтвердження відповідності в законодавчо регульованій сфері для окремих видів продукції, яка може становити небезпеку для життя та здоров'я людини, тварин, рослин, а також майна та охорони довкілля, запроваджується технічними регламентами.

З 01 січня 2011 року в Україні запроваджено оцінювання відповідності у будівництві згідно з Технічним регламентом будівельних виробів, будівель та споруд, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2006р. №1764.

Технічний регламент будівельних виробів, будівель та споруд (далі – Технічний регламент) розроблено з метою виконання вимог Угоди про технічні бар'єри в торгівлі та європейської практики. Регламент враховує вимоги Директиви Ради Європи 89/106/ЄЕС від 21 грудня 1988р. про зближення законів, підзаконних актів та адміністративних положень держав-членів ЄС стосовно будівельних виробів.

Технічний регламент визначає основні вимоги до будівельних виробів, будівель і споруд щодо забезпечення механічного опору та стійкості, дотримання вимог пожежної безпеки, забезпечення безпеки життя і здоров'я людини та захисту навколишнього середовища, безпеки експлуатації, захисту від шуму, економії енергії, а також процедури оцінки відповідності виробів установленим вимогам та порядок їх застосування [2].

Виробник чи постачальник продукції повинен підтвердити відповідність продукції вимогам технічного регламенту шляхом застосування однієї з таких процедур оцінки відповідності.

Декларування відповідності - процедура, за допомогою якої виробник (імпортер) або уповноважена ним особа під свою повну відповідальність документально засвідчує (складає декларацію відповідності), що продукція відповідає встановленим законодавством вимогам.

Сертифікація - процедура, за допомогою якої визнаний в установленому порядку орган документально засвідчує відповідність продукції, систем якості, систем управління якістю, систем екологічного управління, персоналу встановленим законодавством вимогам.

Під час сертифікації продукції використовуються процедури оцінки відповідності або модулі, наведені у розділі «Оцінювання відповідності» ДСТУ на конкретний вид продукції (регламентних технічних умовах), за результатами яких призначений орган оцінки відповідності видає сертифікат відповідності на продукцію.

Виробників продукції та дистриб'юторів цікавить питання: чи повинні вони підтверджувати відповідність саме їхньої продукції? З цією метою Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства складає та затверджує Перелік національних стандартів, які в разі добровільного їх застосування є доказом відповідності продукції вимогам Технічного регламенту, та оприлюднює його на своєму сайті.

Наразі в Україні також продовжує діяти Система сертифікації УкрСЕПРО. Сертифікація продукції поділяється на два види: обов'язкову та добровільну. Будівельна продукція підлягає обов'язковій сертифікації згідно з розділом 14 Переліку продукції, що підлягає обов'язковій сертифікації в Україні (наказ Держспоживстандарту України № 28 від 01 лютого 2005р. (у редакції наказу Мінекономрозвитку від 06.11.2013 №1308)).

В чому відмінність цих двох видів сертифікації? «Переліком...» визначається не тільки продукція, але і нормативний документ, на відповідність якому вона перевіряється, однозначний перелік показників, за якими необхідно проводити перевірку та посилення на методи випробувань. Продукція також визначена кодами ДКПП (державний класифікатор продукції та послуг) та УКТЗД (Українська класифікація товарів

зовнішньоекономічної діяльності). Тільки за умови співпадіння всіх цих ідентифікаційних ознак вона підпадає під обов'язкову сертифікацію. В такому випадку, проводиться перевірка обов'язково за всіма показниками, що вказані у розділі 14 «Переліку...».

Добровільна сертифікація може проводитись на відповідність будь-якому набору показників з нормативних документів на продукцію. Перелік показників для підтвердження визначається спільно замовником сертифікаційних випробувань та органом сертифікації. При добровільній сертифікації може проводитись перевірка навіть за одним з показників (наприклад, зовнішній вигляд виробу, точність геометричних розмірів, функціональні показники тощо).

Питання одночасної дії Технічного регламенту, а також Системи сертифікації УкрСЕПРО на сьогодні в Україні регламентується Законами України "Про підтвердження відповідності", "Про технічні регламенти та оцінку відповідності", «Про будівельні норми», «Про регулювання містобудівної діяльності», Декретом Кабінету Міністрів України від 10.05.1993 № 46-93 "Про стандартизацію і сертифікацію" та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють відносини в цій сфері.

Водночас окремі норми цих законодавчих актів дублюються або не узгоджуються між собою, а деякі не враховують окремих норм Угоди про технічні бар'єри у торгівлі СОТ.

Як відомо, у країнах ЄС в 2013 році скасовано дію Директиви Ради 89/106/ЄЕС, на заміну якій почав діяти Регламент №305/2011 Європейського Парламенту і Ради, що встановлює гармонізовані умови для розміщення на ринку будівельних виробів.

З метою забезпечення гармонізації системи оцінки відповідності в Україні з відповідними положеннями Регламенту №305/2011, який набув чинності з 2013 року, Мінрегіоном України розроблено Проект Закону України «Про гармонізацію з нормами законодавства Європейського Союзу основних вимог до будівель та споруд, а також спрощення умов для розміщення на ринку будівельних виробів» [3], який наразі очікує розгляду Верховною Радою.

Основними завданнями законопроекту є:

- усунення технічних бар'єрів у торгівлі будівельною продукцією з країнами ЄС та євроорієнтованими країнами;
- підвищення рівня конкурентоспроможності національних виробників будівельних виробів в Україні та за її межами;
- скасування обов'язкової сертифікації будівельних виробів;
- підвищення рівня інформованості національних споживачів щодо якості будівельних виробів; прискорення євроінтеграційних процесів в Україні.

Проект Закону замінить дію Технічного регламенту будівельних виробів, будівель і споруд на виконання доручення пункту 22 Плану заходів щодо виконання Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 березня 2013 р. №157.

Також, для узгодження процедури оцінювання відповідності та обов'язкової сертифікації прийнято Закон України "Про технічні регламенти та оцінку відповідності", результати дії якого з 01 січня 2018р. буде відмінено дію Декрету Кабінету Міністрів України від 10.05.1993 № 46-93 "Про стандартизацію і сертифікацію".

На сьогодні виробникам продукції та заявникам на проведення робіт із сертифікації не завжди вдається визначитись щодо системи оцінювання відповідності продукції у будівництві: згідно з Технічним регламентом чи в Системі сертифікації УкрСЕПРО?

У той же час, допомогти у цьому питанні можуть акредитовані та призначені органи з сертифікації, що встановлюють правила проведення сертифікації, визначають процедури оцінювання відповідності, а також учасників робіт із сертифікації.

Одним з таких органів є Орган з сертифікації продукції «Державний науково-дослідний інститут будівельних конструкцій (ОС «ЦЕНТРОСЕПРОБУД»)» (далі - ОС "ЦЕНТРОСЕПРОБУД") [4], що акредитований Національним агентством з акредитації України на відповідність ДСТУ EN 45011-2001 (атестат акредитації №10106 від 08 травня 2014 року), призначений і уповноважений Мінекономрозвитку України на проведення робіт із сертифікації продукції та послуг в Системі сертифікації УкрСЕПРО (свідоцтво №UA.P.061) та призначений в Системі оцінювання відповідності згідно з Технічним регламентом будівельних виробів, будівель і споруд (свідоцтво UA.TR.041).

ОС "ЦЕНТРОСЕПРОБУД" виконує роботи з сертифікації усіх видів будівельної продукції, а також здійснює сертифікаційне забезпечення з питань митного оформлення продукції (видача замовнику довідок, рішень та листів).

У складі ДП НДІБК діють 6 акредитованих на відповідність ДСТУ ISO/IEC 17025:2006 підрозділів, що виконують весь комплекс робіт з випробування будівельних матеріалів, виробів, конструкцій, будівель та споруд (рис.1).

За результатами сертифікації заявник має змогу отримати два види сертифікатів: в Системі УкрСЕПРО та Системі оцінювання відповідності у будівництві згідно з Технічним регламентом будівельних виробів, будівель і споруд, а також отримати відповіді на питання стосовно складання декларацій на будівельні вироби, які вони виготовляють.

Переваги для виробників, постачальників послуг, користувачів, споживачів, регулятивних органів тощо більш, ніж очевидні. Виробники та постачальники послуг, що є користувачами послуг з оцінки відповідності, можуть виділитися серед інших конкурентів. Вони отримують можливість виходити на нові закордонні ринки, долаючи можливі бар'єри у торгівлі, здобувають солідну репутацію та покращують задоволення потреб споживачів і здобувають їхню прихильність, постійно та послідовно виправдовуючи їх очікування.

За результатами проведення робіт з оцінки відповідності споживачі та кінцеві користувачі отримують довіру до певної продукції, оскільки ця продукція була офіційно оцінена стосовно якості, безпеки або інших вимог і має відповідне маркування, декларацію або сертифікат відповідності.

Рис. 1. Форма бланку сертифіката згідно з технічним регламентом

ЛІТЕРАТУРА

- 1 Закон України «Про загальну безпечність нехарчової продукції», затверджений 2 грудня 2010 року N 2736-VI, стаття 5.
- 2 Технічний регламент будівельних виробів, будівель та споруд, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 20 грудня 2006р. №1764.
- 3 Проект Закону України «Про гармонізацію з нормами законодавства Європейського Союзу основних вимог до будівель та споруд, а також спрощення умов для розміщення на ринку будівельних виробів», 2014р.
- 4 Сайт ДП НДІБК www.niisk.com.